

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Türkiye'de merkez solda yer alan ve birisi sosyal demokrat, öteki demokratik sol olduğunu söyleyen, iki farklı noktada durduğu izlenimini veren iki parti aslında aynı modelin iki farklı örneğidir.

DSP, tek adam kültürüne dayalı, onun belirleyiciliğindeki bir kulüp olma niteliğini henüz aşamamış bir partidir. Hiçbir ideolojisi yoktur. Türkiye'de merkezin geliştirdiği söylemin temel unsurlarını benimsemiştir. Sistemin ana dayanaklarını kendisine dayanak olarak seçmiştir. Belli bir dönem bu niteliğinden ve popülizminden ötürü varoşların ve lumpenlerin desteğini almış fakat artık ondan da vazgeçmiştir. Sistemin yoğunlaştığı merkeze yönelmektedir. 'Devlet' denilen olguyla her anlamda ve alanda iç içe geçmiştir. Önümüzdeki seçimde parlamentodan beklenen 'yönetilirlik' ilkesi gereğince belli bir oy kitlesine ulaşacaktır. Fakat ondan sonrası için herhangi bir şey söylemek tümüyle olanaksızdır.

Merkez sol ve iki parti

CHP ise DSP'ye nazaran dar anlamda da olsa bir kadro partisi izlenimi vermektedir. Belli bir ideolojiye sahip görünmektedir. Belli bir gelenek ve birikimden geldiği izlenimini uyandırmaktadır. Buna mukabil, bu yaklaşımın ve görüntünün ötesinde, bu parti de tıpkı DSP gibi, özünden herhangi bir ideolojiye sahip değildir. Aynen DSP'nin savunduğu üzere merkezin kurumsal yapısı ve söylemiyle bütünleşmiştir. Kadro partisi (ki bu kavram siyaset bilimi açısından ayrıca tartışmalıdır) görüntüsüne sahip olsa da, belli bir iç demokrasi mekanizması çalıştırıyor gibi görünse de, parti merkezinin belirleyiciliği ve parti yöneticilerinin kayıtsız koşulsuz egemenliğidir söz konusu olan. İdeolojik planda savundukları ancak bu geleneğin simgesi olarak anlamlıdır. Kaldı ki, artık o ideolojinin üstüne oturtulabilecek ve oturtulan herhangi bir siyaset de yoktur. Dolayısıyla birbirinin karşısı iki noktada duran bu iki parti aslında aynı öze ve niteliklere sahiptir.

Bu, Türkiye'deki sosyal demokrasinin, ama ondan önce de siyasetin çok ciddi bir çıkmazıdır. Geç yirminci yüzyılın geliştirdiği yeni siyaset gramerinin bir türlü öğrenilmemesi, Türkiye'nin hâlâ merkezin

kurumsal aktörleri tarafından güdülen bir ülke olması sonucunu doğurduğu gibi, herhangi bir siyasetin kendi iç dönüşümünü yaşamasına da olanak vermemektedir. Eğer bugün sosyal demokrasinin Türkiye'de temellenememesinden ve kendisini dönüştürememesinden söz ediliyorsa, bu, son tahlilde, devletle bütünleşmiş bir ideolojinin, devletin kendisini dönüştürememesinden kaynaklanan ciddi bir normatif krizi yaşamasıdır. Çünkü, bu partilerin sistem mekanizmaları ile devletin sistem mantığı tam anlamıyla örtüşmektedir. Yukarıdan aşağıya inen bir hiyerarşik yapılanmada da, sosyal demokrat partiler, getirecekleri değişimin devleti aşmak anlamına geleceğini bildikleri ve bundan da çekindikleri için bir türlü o girişimde bulunmamaktadırlar.

Siyaset, devletle, yani düzenle toplum arasındaki gerilimdir. Siyasal örgütlenme ve bu ayrışmada toplumdaki yeni tavır alır. O arada, kuşkusuz devlet eksenli bir siyasal örgüt de söz konusu olabilir. Sorun, tüm siyasal örgütlenmelerin o doğrultuda belirmesidir ki, o, Türkiye'de, toplumun yaşadığı sorunlar, önümüzdeki seçimden sonra da, hiç değilse merkez sol açısından, çözülemeyecek demektir.